

Uchwała Nr 5/2022
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 10 lutego 2022 r.

w sprawie Planu działania Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na rok 2022

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Edukacji i Nauki z dnia 2 grudnia 2021 roku (pismo DWM-WUM-SWN.0773.4.2021.JB), Planu działania Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na rok 2022, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego stosownie do art. 330 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.) **pozytywnie opiniuje przedłożony zakres działań oraz plan finansowy.**

W opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej w zrównoważony, przemyślany i rozsądny sposób planuje realizować postawione sobie cele w *Kierunkowym planie działań NAWA na lata 2021-2027.*

W szczególności Rada dostrzega wartość w działaniach NAWA o charakterze strategicznym i długoterminowym, mających na celu rozwój współpracy z Unią Europejską w ramach programu Euraxess, UniWeliS czy wspierających inicjatywę Uniwersytetów Europejskich w ramach Programów Strategicznych. Choć w planie brakuje szczegółów na temat tego, w jaki sposób NAWA planuje w perspektywie wzmacniać współpracę w ramach działań Unii Europejskiej oraz jaka część budżetu zostanie wyasygnowana na ten cel, ten kierunek rozwoju należy jednoznacznie docenić.

Na uwagę zasługuje też współpraca z Polskim Komitetem ds. spraw UNESCO czy niemiecką agencją wymiany akademickiej DAAD. Rada ma nadzieję na rozwój w tym obszarze i poszerzenie wachlarza krajów i instytucji, z którymi NAWA współpracuje.

W działaniach NAWA wspierających umiędzynarodowienie instytucjonalne warto wyróżnić program Profesura o dużym potencjale wzmocnienia doskonałości naukowej polskich jednostek naukowych i uczelni. Zdaniem Rady program ten zasługuje w przyszłości na szerszą implementację niż obecnie planowana.

NAWA pomyślnie realizuje cel wspierania i intensyfikacji międzynarodowej współpracy polskich naukowców. Programy takie jak Bekker czy Polskie Powroty stały się znakami rozpoznawczymi Agencji. Istotne zdaje się więc utrzymanie tych inicjatyw i zapewnienie ich cykliczności.

Należy również docenić realizowanie przez NAWA programów wspólnie z innymi agencjami finansującymi rozwój naukowy w Polsce tj., z Narodowym Centrum Nauki oraz Narodowym Centrum Badań i Rozwoju. Integracja działań agencji pełniących różne funkcje przyczynia się do optymalnego wydatkowania środków oraz kompleksowego podejścia do kwestii łącznego finansowania pobytu naukowców, kosztu ich badań oraz tworzenia zespołu badawczego.

W ciągu ostatnich dwóch lat funkcjonowanie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej było w dużej mierze zdeterminowane przez pandemię COVID-19. Na uznanie zasługuje elastyczne i rozsądne reagowanie Agencji na zmieniającą się sytuację epidemiczną. Działania podejmowane przez NAWA obejmowały m.in. wydłużenie czasu realizacji projektów oraz przeznaczanie niewykorzystanych środków na inne możliwe do realizacji programy. W przekonaniu Rady elastyczność w obsłudze programów i projektów powinny utrwalić się jako standardowy tryb działania Agencji.

Rada podziela obawy NAWA dotyczące utraty części wykwalifikowanych pracowników obsługi administracyjnej, w tym specjalistów IT, z powodu mało konkurencyjnego wynagrodzenia i trudności ze zwiększeniem budżetu na ten cel. Poprawna realizacja oraz rozliczenie projektów w dużej mierze zależą od możliwości skorzystania z wysoce wykwalifikowanej obsługi administracyjno-księgowej. Co więcej zatrudnienie wykwalifikowanych specjalistów IT jest wręcz warunkiem koniecznym do efektywnego wdrożenia planowanych procesów informatyzacji i automatyzacji procedur.

NAWA dała się poznać jako agencja grantowa, która jest wyrozumiała i pomocna dla naukowców i ich jednostek. Taka postawa możliwa jest tylko przy w pełni profesjonalnym podejściu wysoce merytorycznej i doświadczonej kadry. Zagrożenie jej utraty i zlecenie usług poza NAWA może negatywnie wpłynąć na standardy pracy Agencji i mniej płynną realizację programów. Możliwe niedobory kadrowe są szczególnie niepokojące w kontekście przyjmowania przez NAWĘ nowych zleceń i drobnych inicjatyw *ad hoc* o mniejszym znaczeniu strategicznym dla Agencji. Taka funkcja zleceniobiorcy przyczynia się też do wywołania wrażenia pewnego rozdrobnienia sił i środków na projekty peryferyjne, kosztem istotnych działań pierwszoplanowych.

Jednocześnie pewne nadzieje można wiązać z pracami w ramach programu System Kwalifikator, który ma na celu zautomatyzowanie procesu kwalifikacji dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w innych krajach niż Polska. Efekty programu powinny przyczynić się w długoterminowej perspektywie do odciążenia zasobów administracyjnych NAWY. Należy podkreślić, że Agencja poszukuje rozwiązań, takich jak standaryzacja procedur, szkolenia i staże dla nowo zatrudnionej kadry. Takie wielopoziomowe próby mogą przyczynić się do zmniejszenia skali problemu.

Program System Kwalifikator powinien również odpowiedzieć na potrzeby indywidualnych pracowników akademickich oraz instytucji w przyspieszeniu i uproszczeniu wymagających obecnie procedur w procesie kwalifikacji dyplomów i stopni.

Jeśli chodzi o plan finansowy NAWY, w pełni uzasadnione jest zwiększenie środków przeznaczone na funkcjonowanie Agencji ze źródła dotacji celowej MEiN w stosunku do roku 2021. Jednak w kontekście opisanych powyżej wyzwań organizacyjnych planowany wzrost budżetu na działalność podmiotową o zaledwie 9,5% w stosunku do roku 2021 wydaje się niewystarczający. Warto zauważyć, że jest to odsetek bliski obecnej inflacji. Rada obawia się więc, że problemy organizacyjne mogą się pogłębiać. Rodzi się więc konieczność większego wsparcia finansowego Agencji.

Uchwałę otrzymuje Minister Edukacji i Nauki.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys